

РОЖЕ ВЕРСЕЛ ЗА СЪОМГА

Превод от френски: Илка Атанасова, 1979

chitanka.info

Докато ровеше из бюфета, той съобщи, че ще хапне нещо малко, тъй като заминава за съомга. Лоранс възрази:

— Това вече е за трети път от 15 дни...

— Броиш ли ги?

Тя погледна през прозореца бялото небе и отсече:

— Ти поне се забавляваш...

Той затвори бюфета и рязко се обърна:

— Пак ли искаш да се разправяме? Когато остана у дома, ти зъб не обелваш. Сто пъти ти предложих да излезем заедно, ти все не искаш...

Жената се върна в средата на стаята:

— Този следобед можем да излезем, ако искаш...

Той дигна рамене, раздразнен от безпричинното ѝ обиждане:

— Само защото ти казах, че имам друг план, затова ли?

— Да, точно затова.

Тя го гледаше предизвикателно, право в очите.

— Ще ми се да знам дали би намерил сили да пожертвуваш заради мен поне едно от твоите развлечения.

Той потвърди:

— Готов съм, много добре го знаеш. Но ми се струва, че искаш просто да ми досаждаш.

— Не, и друго искам.

— Какво?

— Да разбере какво ще ми отговориш...

Отказът дойде с помощта на цялото тяло:

— Не, отговорът ми е — не! Това е.

Тя наведе глава:

— Много добре... Вече съм наясно. Ботушите си ли търсиш? Под бюфета са...

Риболовът щеше да е през деня, по времето, когато съомгата слиза обратно към морето. Четиримата мъже пристигнаха при мрежите и ги намериха отрупани с морски водорасли. Изтръскаха ги на части... От три месеца законът разрешаваше да се преграждат вливащите се в морето реки с мрежи на разстояние само до 160 метра: рибарите никак не бяха доволни от това. Сега се оплакваха и от кишавата зима, и от непрестанните дъждове. Въпреки всичко жителите на Мон-Сен-Мишел продължаваха да ходят за риба и ако някой погледнеше от

Северната кула на острова към плажа, можеше да види как рибарите си бяха обградили райони за риболов с високи колове.

Коловете бяха на метър разстояние един от друг и между тях на опъната връв бяха прикрепени около 60 рибарски мрежи. Приливът вдигаше и носеше по повърхността на водата свободните от долния край мрежи. Така заедно с прилива съомгата имаше възможност да плува срещу течението на трите големи реки.

Тласкани от прилива, големите риби криволичеха, тъй като се колебаеха между замърсените води на Селюн, канализираните високи брегове на Куенон и мочурищата на реката Се, която след отлив почти пресъхваше. Подмамани от делтите на трите големи реки, рибите навлизаха по тях, но ги намираха преградени. А и не ги мамеше плуването срещу течението: те идваха с прилива през нощта, стигаха до язовирите, а през деня, щом почувстваха, че реката започва да спада, се отправяха към морето.

Но с отлива мрежите от само себе си започваха да спират рибите. Въжето от повърхността на водата падаше на дъното и отливът притискаше мрежите към коловете. Големите риби допираха муцуни до мрежите, без да знаят, че са обречени. Те още бяха на свобода, можеха да продължат към извора на реката, но упорствуваха, търпеливо и неспокойно, в стремежа си към морето.

Понякога между плуващите песъчинки на водовъртежите неясно се очертаваха техните сиви гърбове, силните им вретеновидни тела. Те опипваха преградата, движеха се из кипящата вода, подскачаха, извити като запетайки. Точно когато съомгите търсеха процеп, рибарите влизаха до кръста във водата и като раздвижваха водата, се опитваха да уплашат рибите и да ги приближат до мрежите, където после да ги обкръжат. Ловът се състоеше в примамване и избиване. Той бе труден за рибарите поради дългия престой в ледената вода, поради непрекъснатото почистване на мрежите от насъбралите се отпадъци от реките. А и съомгата бе рядко срещана риба. Местните жители често цитираха тази точка от някогашния правилник за наемане на слуги, в която се подчертава, че на прислугата може да се сервира съомга само един път седмично.

Напоследък, ако няколко рибари се върнеха с риба от пет килограма, те не смееха да се оплакват.

Андре, заедно с Доше и Биар, баща и син, бяха пристигнали при мрежите от два часа. Те застанаха на разстояние един от друг, всеки в един край, заети да изтърсват мрежите и да отстраняват натрупалите се водорасли, които се стичаха по ръкавите и ги мокреха.

Четиримата си бяха избрали район между Мон-Сен-Мишел и Томблен, но по-близо до Томблен, точно там, където силното течение ги блъскаше в краката.

Преди да дойде да живее на Мон-Сен-Мишел, Андре бе ловил съомга само в река, където рибарят се бори със заградената риба. Докато тук съомгата оставаше на свобода, дуел се водеше с атаки, с отстъпване и преструвки. Мрежата само ограничаваше терена на дуела. Но той протичаше във водата с наложените от нея препятствия — бавност и непохватност. На своя страна човек имаше само упоритостта на рибата да премине преградата и нейното объркване.

В началото на лова Андре бе изпуснал една голяма зимна съомга. Лошо насочената бухалка само бе одраскала рибата, която след скок с много пръски се бе отправила като стрела в обратна посока. Оттогава и четиримата чакаха връщането ѝ, почти сигурни, че след преминаването на уплахата тя ще се върне, водена от животинското си търпение да се опита да премине преградата.

Беше сив обед в края на февруари. Времето леко се позатопли. Много изпарения напомняха пролетта и щяха да са причина за появата на първите пъпки по дърветата, които мартенският мраз щеше да убие. Зад рибарите Мон-Сен-Мишел тънеше във виолетово, открояваше се единствено извисената върху ръбестия хълм камбанария. Само тинята по морското дъно блестеше, тъй като мътните води на придошлите реки, стичащи се отвсякъде, бяха изгубили отблясъците си.

Андре оправяше мрежите, а те го пръскаха по лицето и врата. Изведнъж на двадесет крачки вдясно водата му се стори необикновено раздвижена. Човек би казал, че водовъртежът е от плувец, изкачващ се на морската повърхност. Последва звучен удар с опашка по водата. Голямата риба, стигнала отново преградата, изразяваше нетърпеливо своето разочарование.

С биещо сърце Андре внимателно забърза нататък. Трябваше да стигне до съомгата, без много да раздвижва водата и без да вдига шум, за да я нападне в гръб. Движението срещу течението към водовъртежа

го заслепяваше и му причиняваше виене на свят. Но нито за миг не изпускаше от поглед мястото, където съомгата се бе показала. Той напредваше предпазливо, с приготвена в ръка бухалка и тъкмо щеше да извика за подкрепа, когато чу да се вика:

— О-хо...

Татко Биар от другия край на мрежата също бързаше, като правеше знаци с ръце. Андре помисли, че е открил друга съомга, но старият рибар се отдалечаваше от коловете и другите двама също оставиха бързо риболова. Доше вече беше далеч от течението, на сухия пясък, и оттам викаше:

— Побързайте: мъглата!

Андре се огледа и се учуди, че нищо не се променяше. Зад тях Томблен извиваше гръб като на Левиатан, все тъй ясно очертан, забравен от вълните. Мон-Сен-Мишел, за момент затъмнен, отново излезе от ниските облаци. Само изглеждаше по-далечен и учудващо подвижен, като че ли плуваше из кълбестите облаци.

Въпреки успокояващата гледка Андре ускори хода си и тъй като дълбочината на потока чувствително намаля, а и повече не бе необходимо да пази тишина, той започна да изважда един по един краката си от водата и да прави по-големи крачки.

Настигна тримата мъже и попита:

— Е, какво има?

Двамата Биар не отговориха нищо. Те бързаха с всички сили на запад, към големия завой на Куенон. Татко Биар беше начело, на няколко крачки пред останалите.

— Но къде е тази мъгла? — попита отново Андре.

Доше, който го беше чул, отговори бързо:

— Шефът я усети. Досега никога не е грешил...

Изминаха още сто метра по сухото. После се приближиха до широк ръкав и водата им стигна до прасците. Трябваше да се приближат до брега на река Куенон, която се намираше на около километър от тях, чието устие бе като ветрило. Стигнали веднъж брега на реката, те щяха да са в безопасност, защото на връщане към Мон-Сен-Мишел можеха да се ориентират по линията на реката.

Изведнъж от северозапад, откъм морето, Андре видя да се задава с удивителна бързина в спокойния въздух млечна преграда. Тя изникна като от водата. Спирали от сива пара се извиваха, набъбваха,

прииждаха към тях със смайваща скорост. Това бяха кълба от мъгли, които се наслагваха едни над други. Каква неочаквана и близка опасност!

Мъглата е многообразна като морето и заливът е нейно предпочитано имение, място на нейните объркващи промени. Ту пясъкът, ту тинята, ту водораслите причиняват мъглата. Тя пада ниско и за дълго върху плитчините и подводните скали. Талазите на мъглата се разгръщат и обхващат дигите, спускат се над низината, разстилат се над нивята. Редките мъгли пълзят отначало ниско, закриват стадото скупчени овци, черните овчарски кучета, правия овчар с изпокъсана шапка, загърнат вместо в наметало със своята неподвижност. Постепенно мъглата се сгъстява. Тя покрива бавно фермите, кулите, върховете на измръзналите тополи, накацалите една върху друга къщи на Мон-Сен-Мишел, забулва самия манастир, накрая обгръща и Архангела, дълго време стоял високо над облаците.

Понякога преплетените делти на трите реки бълват мъглата. Тогава цял поток пара приижда на спирали откъм реките, разстила се извън коритото и бързо обхваща пясъците като водите на придошла река. Вятърът, който не се предава лесно, я мачка и извива, къса я на парчета, които отлитат. Но мъглата взима превес и той все по-малко се съпротивява, не прави вече големи пробиви, както ръцете на удавника постепенно се отказват от борбата с водата.

Зимно време мъглата е болест за въздуха. Внезапно въздухът се разваля, както при смесване на две различни течности в епруветка. Сякаш пред погледа ни течност се размътва.

За рибарите от Мон-Сен-Мишел мъглата е най-голямата опасност — движещите се пясъци могат да се избягнат или прекосят, а приливът е в определен час.

Езиците от мъгла се появяваха от всички посоки, и то толкова бързо, като че ли се бяха втурнали да им преграждат пътя. Целият залив потъна в мъглата. Андре хвърли поглед през рамо: отдясно Томблен вече не се виждаше. Почувствува се съвсем сам, като в ледена баня, а гърлото му гореше като от сажди. Той извиха и силуетът на Доше се очерта на две крачки от него. До него достигна мекият и приглушен глас на приятеля му.

— Не е време да се отпусках!

Четиримата се заговориха и разбраха, че са близо един до друг, но не си различаваха дори краката. Те като че ли ослепяха едновременно и застанаха неподвижни по местата си. Опитаха се да се ориентират в местността, като изхождаха от последната си поза във виделото и от положението на телата си. Андре знаеше, че Томблен беше точно по продължение на дясното му рамо. Мон-Сен-Мишел се издигаше по продължение на левия му ботуш: той размърда пръстите на краката си, за да определи посоката, тъй като не виждаше вече и коленете си. И четиримата не мърдаха, сякаш за да запазят като вече ненужно съкровище посоките, от които трябваше да се отделят, но все още не се решаваха.

Андре се вслушваше в мъглата, а тя си имаше характерен шум — като неясно боботене, което идваше от влажната ѝ тишина: чуваше се звук като при запушване на ушите с пръсти. Мъглата изстудяваше устните, проникваше дълбоко в дробовете. Изпълваше ги със студенина, мачкаше ги. Човек усещаше големината им при всяко вдишване, поради горчивата свежест, която ги изпълваше. С времето това ставаше обезпокоително.

Доше промърмори:

— Ще се отдръпне едва с отлива.

Действително тези мъгли, донесени от прилива, често се отдръпваха към морето с океанските води... Те идваха от Англия, където Андре беше видял как мъглата спираше колите толкова внезапно, като че се бяха блъснали о стена. Колко черна и тежка, напоена с въглищен прах беше там мъглата!

Водачът Биар все още не се решаваше да тръгне, защото след първата крачка го чакаше по-коварна опасност: щяха да загубят ориентацията, която неподвижността им осигуряваше. Трябваше да продължат в същата посока, определена още с появата на мъглата към Куенон. Реката бе на 500 метра пред тях и бе толкова сигурна преграда на пътя им, че не бе възможно да се разминат с нея. Да, първата крачка ще бъде напред, но още с втората ще започне отклонението... Ще се спуснат встрани, меко, като пияни, без да могат да коригират посоката, предварително убедени в предстоящото объркване. Те отлагаха колкото се може повече предстоящото налучкване. Андре дочу далечния глас на татко Биар:

— Колко е часът?

Андре погледна часовника си и извика:

— Един и четвърт.

Съвсем близо до него Доше припомни:

— Водата приижда след повече от час.

Тази забележка като че ли подтикна към решение татко Биар и той нареди:

— Е, хайде, няма защо да стоим повече тук!

Силуетите им, близо до Андре, изведнъж се стопиха в мъглата. Той забърза да види до себе си тъмните очертания на Доше. Шумът от влаченето на ботушите във водата го поуспокои, тъй като това нарушаваше смазващата тишина. Клеман се позабави, за да му каже:

— Ако можем да се ориентираме по нещо... но на два метра нищо не се вижда.

Друг път, когато мъглата ги изненадваше и бяха по-голяма група, а мъглата бе по-рядка, те се нареждаха на колкото се може по-голямо разстояние един от друг, като един оставаше на мястото, където ги бе заварила мъглата, за да показва посоката. Така задминавайки се един друг, те успяваха да спазят върнатата посока. Но този път и дума не можеше да става за подобен ход.

Андре вървеше като през нощта — сякаш се опасяваше от някоя стена или дупка; опипваше почвата с крак, готов всеки миг да спре. Очите му не изпускаха силуета на Доше, някъде пред него и надясно. Не биваше да го изпуска от поглед. А това бе въпрос на няколко секунди разсеяност...

Изведнъж той видя тичащ силует, отдалечаващ се наляво. Някой друг заблуден бягаше с все сила в мъглата. Колкото и невероятна да беше появата на човек на това място, Андре извика:

— Ехе!

После обясни:

— Видях някой да тича ей там...

Той се приближи толкова до татко Биар, че го докосна и го видя как клати глава, без да забавя ход. Започваха миражите. Като неясни и обезпокояващи сенки, те пресрещаха изгубилите се в мъглата рибари и понякога така ясно се очертаваха пред очите им, че рибарите ги оприличаваха на познати покойници.

Ето какво разправяха рибарите, когато достигнеха сушата: познали дрехата, лицето на починалия рибар; той вървял бързо и разсеяно, не спрял нито за момент и не разпознал никого от своите близки. Никой на Мон-Сен-Мишел не се смееше на подобни разкази и всичко завършваше с литургия в църквата.

Огюст Биар сподели:

— Един път срещнах Жан дьо Томблен близо до Кроа де Грев. За няколко минути Андре се замисли с мрачна завист за този мъжага, който се гмуркаше във водата на Томблен и плуваше до Мон-Сен-Мишел без почивка. Той никога не се интересуваше от прилива и отлива. Оставяше се да го носят вълните, които го довличаха до брега или го отнасяха навътре в морето. И така до онази вечер, когато, силно пиян, морето го беше погълнало. Оттогава много други освен Огюст го бяха виждали да броди из мъглата...

Изведнъж Андре се сблъска със спрелия без предупреждение татко Биар. Старецът каза:

— Броих си стъпките. Отдавна трябваше да сме пристигнали.

По пътя към брега на реката той бе изброил 1000 крачки: поне 300 повече от необходимото.

— Този път съвсем се объркахме — заключи той.

Беше го казал много ясно: бяха се заблудили, не знаеха посоките — нито къде е морето, нито Томблен, нито Мон-Сен-Мишел, нито Нормандия, нито Бретан. Доше протегна ръка в мъглата, която я скриваше от погледа му почти до китката, и каза:

— Според мен, Мон-Сен-Мишел е там.

Огюст, който държеше упорито ръце в джобовете, направи знак с глава в друга посока.

— Като че ли по-точно е натам.

Толкова беше смешно, че всички замълчаха. Тогава Андре предложи:

— Ами ако повикаме?

Четиримата мълчаха безразлични, оставяйки го да опита. Той направи фуния с ръце и се разкрещя.

— Ехе-е-е...

Не повтори опита си. Звукът беше като при запушена с кърпа уста. Гласът му бе толкова странен, че го уплаши. Напомняше му вика на луд, какъвто бе чувал при буря близо до лудницата...

Видя как татко Биар приклепна, потопа рѣце във водата, погали пясљка. На Андре му се прииска да го попита: „Загубихте ли нещо?“ После си спомни, че затруднените рибари се ориентират и по натрупаните от отлива пясљчни хѣлмчета, които леко набраздяват мекото тинесто дѣно на залива: тези хѣлмчета са обѣрнати със стрѣмните си слонове към откритото море. Така по релефа на дѣното се познава посоката на прилива, а оттам и посоката на брега. Това би било верен ориентир, ако водите на реките и потоците не ровеха дѣното по съвсем произволен начин, заличавайки всички следи. Въпреки всичко имаше начин за ориентиране... и татко Биар трѣгна отново. Но след първите няколко крачки се спря и попита:

— Колко е часѣт?

— Два без дваисет.

Оставаха 40 минути до прилива...

Четиримата минаваха през полумрак с различна плѣтност. Мѣглата се движеше, тласкаше срещу тях черни кѣлба, а на моменти просветляваше. От време на време тя като че ли щеше да се разкѣса. Въпреки утихналия вѣтѣр в мѣглата продължаваха бавни вихрушки. Те си пробиваха дупки, които веднага се запѣлваха с нови пари. И все този горчив вкус стѣрже гѣрлото и изстудява гѣрдите... Просмуканите им дрехи вече можеха да се изстискат.

Изведнѣж у Андре оживя един от детските му страхове — мисѣлта, че може да бѣде погребан жив. И отново се почувствува обхванат от паника! Той ускори крачките, та чрез усилено движение на мускулите да се отѣрве от това смразяващо чувство. Забѣрзаният му ход го приближи до Доше, който спря рязко, с провикване.

— Стоп!

Той се послуша.

— Камбаните!

Убедиха се бѣрзо, че чутият звук не е илюзия. Те разпознаха откъм дясно забѣрзания звѣн на манастирската камбана. На Мон-Сен-Мишел знаеха, че са в затруднено положение и биеха камбаната. На Сен-Леонар някой от семейство Жюган сигурно ги зовеше с трѣба, замествайки старейшината, чиито сили не достигаха да я надуе. От трийсет години чуваха тази трѣба да свири в мѣглата... Ударите на камбаната достигнаха до тях през процеп в мѣглата. Като слушаше задѣхания тревожен звѣн на камбаната, Андре се замисли със силно

угриzenie за причинения страх на Лоранс. Жените на приятелите му се безпокояха, но бяха със семействата си; те имаха подкрепа в мъката. А Лоранс се притесняваше сама, без никакъв близък, а и нейната мъка не я сближаваше с никого. С предчувствие, което сега го привличаше, тя го бе помолила да се откаже от риболова заради нея, а той бе отказал; брутално... Ех, само да се върнеше жив...

Камбаните замлъкнаха и го откъснаха от разкаянието му, от яростния стремеж към поправяне на характера. Татко Биар рече:

— Звънят непрекъснато, но процепът в мъглата се запуши, затова не се чува.

После уточни:

— Оттам идваше звукът.

На тръгване Доше смотолеви:

— А като си помисля, че камбаната за мъгла лежи захвърлена от двайсет години.

Някога отзивчивите монаси поставили в камбанарията на манастирската църква една грамадна камбана, която затрептявала при появата на първите гънки на мъглата над морето. По време на революцията, въпреки че бил издет целият бронз от манастира, камбаната за мъгла била оставена. Но откакто започнали да реставрират камбанарията, забравили камбаната под гипсовия прах. Сецяха се за нея само при опасност, като за изоставен и немошен светия.

Звънът ги бе насочил надясно. Изкачиха се по лек наклон и се намериха на сух пясък. Биар-баща и син отлично познаваха всички плитчини около брега. Щом обходеха района, те щяха да го назоват и щеше да стане ясно дали са спечелили или загубили — дали са се движили към Мон-Сен-Мишел, или към открито море... Но веднага след това ботушите отново наджапаха във вода. Морското дъно продължаваше. Бяха срещнали съвсем незначително възвишение, което с нищо не можеше да им помогне в ориентацията!

— Колко е часът?

— Два часът и три минути.

Сега часовникът хипнотизираше Андре.

Един поглед върху стрелките... Два часът и пет минути... След петнадесет минути е приливът! Ами ако не са близо до Мон-Сен-Мишел! Последните, които се бяха изгубили миналата година, се бяха

объркали при Томблен. Те достигнали брега, прекарали там една януарска нощ, и призори, след отлива, се върнали на помръкналия Мон-Сен-Мишел, където жените им вече ги оплакваха. Три часа ги бяха викали от върха на Северната кула... Андре си спомни как загубените се били вкопчили един в друг на едно пясъчно хълмче, леко издадено над морското дъно. Вместо да рискуват като тях сега, те бяха предпочели да чакат съдбата си на хълмчето: оставили се водата да ги заобиколи и да ги залива малко по-малко. Притиснати един о друг, те устояли на тласъка на прилива, водата стигнала до коленете им, а после, след злокобните часове, водата се отдръпнала и ги оставила премръзнали на пясъка. Но тогава се е случил най-слабият прилив през годината, а не като сега!

Татко Биар се спря рязко, като че ли се бе сблъскал в някаква преграда. И действително — пред него се изпречваше черен и тънък прът, до него леко се очертаваше втори. Биар ги позна, тъй като сам ги бе отсякъл, обелил, подострил. Призна се за победен.

— Това са нашите колове!

Бяха вървели час и четвърт, а отново стигнаха до мрежите! Въпреки това старецът продължи, но със забавена крачка. От кол на кол стигнаха до последния, на който бе закачена мрежата. Забит най-близо до Мон-Сен-Мишел, той бе едва на два километра от скалите, на двайсет минути бърз ход от острова. Андре видя с изумление как татко Биар свали коша от гърба си, преобърна го и седна на дъното му. Всички замълчаха, но Андре като че ли повярва в пълното му отчаяние, в отказването му от борбата, примирението му със съдбата и попита трескаво:

— Нима ще останем тук?

Татко Биар вдигна глава, погледна го сурово и като му заговори за първи път на „ти“, каза:

— А къде искаш да отидем?

Никой не се обади, всички слушаха как се изнизва тишината.

Татко Биар попита за последен път:

— Колко е часът?

— Два часът и двайсет и две минути.

Приливът вече бе започнал и Андре, отчаян от примирението, извика:

— Но след десет минути водата ще бъде тук!

— Остави я да дойде — промърмори старецът.

И все пак добави:

— Ако тръгнеш, еднаква е възможността да поемеш към морето или към сушата, а вече е твърде късно, за да грешим!

Доше се обади:

— Трудно ще се стигне до брега.

— Вече нямаме избор — бе отговорът на стария.

Андре не подозираше предстоящия отчаян опит. Тази неподвижност го задушаваше. Той обикаляше като вързано животно около кола и седналия човек. Сблъска се с Доше, който му заобяснява.

— Ще чакаме прилива и ще вървим пред него. Той ще ни заведе право на брега... Само дано ни пусне да стигнем до брега...

Ужасното приключение по равно морско дъно би могло да бъде една бърза разходка. Но тук дъното бе изпъстрено с дълбоки лагуни и с прииждането си, водата обграждаше малки островчета, които заливаше постепенно. Водата запълваше бързо вдлъбнатините по морското дъно и ръкавите на реките, които ставаха за няколко минути дълбоки и бързи. Пътят до Мон-Сен-Мишел бе осеян с не една такава яма. След малко морето щеше да ги подгони, като пяната щеше да им е пътеводител. Поради липса на видимост бяха принудени да чакат, а в това време водата щеше да изпълни вдлъбнатините. Дали приливът щеше да им позволи да се опитат да преминат през ямите? Връщането им на брега щеше да зависи от това.

Мъглата се бе успокоила. Вихрушките я бяха напуснали. Тя лежеше неподвижна и плътна като блажна боя.

Изведнъж силен шум на движеща се вода изпълни застоялия въздух. Шумът наподобяваше бученето на далечен водопад, способен да заглуши хиляди бърбивци. Рибарите имаха чувството, че водата приижда отвсякъде; то се дължеше и на миражите в мъглата и ако не бяха коловете, поставени напреко на вълните, рибарите не биха познали откъде ще ги удари водата. Татко Биар се изправи и започна да оправя презрамките на коша. Четиримата мъже стояха до последния забит кол и гледаха към краката си. И ето че се появи дантела от пяна, плъзна се покрай подметките им и тръгна напред. Водата прииждаше бързо и непрестанно; нямаше ги преобръщанията на вълните, с които така обичат да се забавляват децата на плажа. Чувствуваше се, че това

е само челото на една чудовищна сила. Рибарите се втурнаха да преследват бягащата вода.

— Тя бърза, кучката! — простена татко Биар.

Сега той изоставаше поради пълнотата си. Четиримата бързаха да стигнат до сухия пясък, да изоставят прилива зад себе си, но той не се даваше. Движеше се с десет километра в час, и сега се втурна да залее и последните хектари земя, където те ловяха риба.

Мъжете тичаха тромаво. Водата беше стигнала до прасците. Андре чувствуваше до бедрото си, през каучуковия ботуш, студеното докосване на водата, която ги насочваше право към острова, също както ездачът със стремето направлява коня. Андре чуваше тежкото дишане на татко Биар. Синът му го бе хванал за ръка и го теглеше. Андре спря за секунда, колкото да хване другата ръка на стария рибар, и отново продължиха.

Нивото на водата започна да намалява. Не че я изпревариха, а брегът стана по-стръмен. Скоро се намериха на сухо.

— Плитчината Айоли — задъхано изрече татко Биар, чиито крака се намериха на позната земя.

Рибарите бързо я прекосиха.

— Внимавайте! — извика Доше.

Следваше стръмният склон на плитчината, в чието подножие се образуваше водовъртеж. Те забавиха хода си, а после се спряха наведени. Сега те чуваха, без да виждат, как водата струи и кипи в краката им. Течението водеше към Селюн и с всеки изминат миг водата нарастваше и увеличаваше скоростта си. Мъжете се поколебаха дали да продължат през невидимия поток, после татко Биар отстъпи безмълвно... Андре го изтълкува, че старецът се отказва, че преценява преминаването като невъзможно, че трябваше да чакат прави горе на плитчината смъртта, бавното изкачване на водата до устните им. Ужасът от смъртта и необузданото желание да се бори докрай го тласна напред и като захвърли бухалката си, той скочи във водата. Преди да нагази, той чу Доше да го вика отчаяно. Почувствува задушаване от студа, който проникваше навсякъде през ботушите, през колана в панталона и който удряше гърдите като с желязо. Той се плъзна по гръб, без да стигне до дъното, и с ужас усети как му натежават краката. Очакваше да потъне, но за негова почуда остана над водата. Празният ракитов кош на гърба му го крепеше. Но някаква

невидима сила го носеше по криволичещия си път в жълтата вода. Инстинктът му на бърз плувец се наложи и той започна да се бори срещу течението с бясно плуване. Коляното му удари пясъчно хълмче. С лакти, нокти, корем и крака той се опита да се закрепил за пясъка, да се забие в него, но отделяше големи буци, които се разпадаха веднага. Брегът, неговото спасение, рухваше! Едно внезапно прииждане на вода го спаси. Той почувствува как водата го повдига откъм гърба, протегнатите му ръце се проснаха върху стръмния бряг, пръстите му се впиха в него. Тогава чу да го викат, но не отговори, за да не губи сили, тъй като водата още го държеше през кръста, теглеше го, смучеше го. Един миг остана неподвижен с пръсти, забити до дланите в една от тези мергелови нишки, които изобилствуват в пясъка и не се ронят лесно. После бавно, с усилие, от което всички мускули трепереха, си сви ръцете, лицето му се доближи до пясъка, после гърдите... Едва когато се изправи, той отговори на виковете.

— Когато ви видях да тръгвате... — каза Доше съвсем блед, като го гледаше право в очите. После добави:

— Оттук не можеше да се прекоси. Чуваха се водовъртежите.

Той разказваше за опасните водовъртежи, издълбани на места, където реките се вливат в морето. Те тримата преминали малко понагоре, където течението се разширява и губи от скоростта си. Въпреки това водата ги намокрила до мишниците. Като се противопоставяли с гърди и като се облягали на бухалките си, те успели да преминат. Изглежда бяха забравили своя героизъм, толкова се бяха изплашили за Андре.

Когато след четвърт час се изкачиха на дигата, жените ги чакаха. Не ги посрещнаха с радостни викове, тъй като не можаха да разпознаят изплувалите от мъглата фигури.

Едно дете извика първо:

— Те са!

Веднага се образува тълпа, която ги отдалечи един от друг. Жените, изведнъж успокоени, говореха, разпитваха, превъзнасяха страданията им. Приблжиха се и мъже. Всички от Мон-Сен-Мишел бяха излезли. Андре видя да му се усмихват непознати лица. Той търсеше Лоранс, но разпозна първо плещите на едрия Юлар, преди да види белия вълнен шал на младата си жена.

Когато погледите им се срещнаха, всичките му обещания пред смъртта за нежност, дълбокото му разкаяние, радостта му, жадното му желание да са отново заедно с Лоранс, да я защитава, всичко се прекърши у него. Мисълта, че може да го е загубила и че го вижда отново жив бе изписала по лицето ѝ само раздразнение и предизвикателство.

Тя го отведе настрана.

— Е, доволен ли си? Никога повече няма да отидеш на риболов, чуваш ли? Никога вече!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.